

DOELGROEPENBELEID IN VLAANDEREN: DE CONTEXT

WerkVormen trok naar Evere voor een gesprek met Dirk Malfait, adviseur arbeidsmarkt bij Verso. Verso is de intersectorale werkgeversorganisatie voor de socialprofitsector in Vlaanderen. Dirk vertelt hoe het nieuwe doelgroepenbeleid van de Vlaamse regering er gaat uitzien.

WV: De Vlaamse Regering koos voor een drastische vereenvoudiging van het doelgroepenbeleid door in te zetten op 3 groepen: jongeren, 55-plussers en personen met een arbeidshandicap. Is dat een goede zaak? Of zorgt een dergelijke vereenvoudiging er ook voor dat mensen uit de boot vallen?

Dirk Malfait: Op zich is het een goede zaak dat het aantal doelgroepmaatregelen wordt beperkt. De doelstelling van een doelgroepenbeleid is immers werkgevers aan te moedigen om een specifieke doelgroep die het moeilijk heeft op de arbeidsmarkt aan te werven en/of aan de slag te houden. En dit door het reële of veronderstelde rendementsverlies te compenseren door de loonkost te verlagen. Vertrekkende van dat uitgangspunt, moet een goed doelgroepenbeleid voldoen aan twee voorwaarden:

1. Het beleid moet gericht zijn op hen die het nodig hebben.
2. De tegemoetkoming moet substantieel hoog zijn.

Beantwoordt het doelgroepenbeleid zoals de Vlaamse Regering dat vandaag voorop stelt aan deze criteria? De belangrijkste indicator is de werkzaamheidsgraad. Vandaag bedraagt die in Vlaanderen 72%. Wat concreet wil zeggen dat 72 op 100 mensen tussen 18 en 64 jaar aan het werk zijn. Kijken we naar de 55-plussers, dan daalt die tot 44,3% en voor personen met een arbeidshandicap daalt die zelfs naar 42,7%. Wat het eerste criterium betreft, zitten we dus goed: het beleid is gericht op hen die het nodig hebben. Of de tegemoetkomingen substantieel hoog genoeg zullen zijn om een onderscheidend verschil te maken (het tweede criterium), blijft voorlopig een open vraag.

Wat ons vanuit Verso wel zorgen baart, is het ontbreken van stimuli voor het aanwerven van langdurig werklozen (*mensen die langer dan een jaar werkloos zijn, nvdr*). In de periode tussen 2009-2015 is de gewone werkloosheid met 15% gestegen, terwijl in de categorie van de langdurig werklozen een stijging van 36% merkbaar was. In 2015

Dirk Malfait

was 46% van alle werkzoekenden in Vlaanderen langer dan een jaar werkzoekend. Problematisch! Vandaag geldt nog de Activa-maatregel voor deze doelgroep. Een maatregel die werkt, hoewel niet optimaal. In het nieuwe beleid valt deze maatregel weg, waardoor het aanwerven van mensen uit deze groep duurder zal worden. Ook op de tewerkstelling van laaggeschoolden (waar de werkzaamheidsgraad met 52,5% eveneens laag ligt) wordt slechts in beperkte mate ingespeeld, via de doelgroepkorting voor jongeren. Twee zorgwekkende evoluties.

Tot slot: Ik lees inderdaad overal dat men spreekt van een 'drastische' vereenvoudiging van het doelgroepenbeleid. Maar...

Verso

VERENIGING VOOR SOCIAL PROFIT ONDERNEMINGEN

- De RSZ doelgroepkorting voor jongeren blijft bestaan
- De RSZ doelgroepkorting voor ouderen blijft bestaan
- De RSZ doelgroepkorting voor mentoren blijft bestaan.

Enkel de RSZ doelgroepkorting voor slachtoffers van herstructurerings en de RSZ doelgroepkorting voor langdurige werklozen worden grotendeels afgeschaft (het SINE-luik van deze laatste blijft vooralsnog behouden). Dus van de 5 doelgroepkortingen *sensu stricto* die werden gefederaliseerd, blijven er 3 volledig bestaan en 1 gedeeltelijk. Ook de VOP (*Vlaamse ondersteuningspremie, nvdr*) en de zogenaamde specifieke RSZ doelgroepkortingen (onthaalouders, kunstenaars, bagger en sleepvaart, huispersoneel, GESCO's,..) blijven bestaan (van de laatste wordt enkel de RSZ-korting GESCO afgeschaft). Die 'drastische' vereenvoudiging is voor mij dan ook eerder framing dan realiteit.

WV: Het doelgroepenbeleid werd overgeheveld naar Vlaanderen. Maar de federale overheid blijft nog bevoegd voor een aantal zaken, waaronder structurele vermindering van werkgeversbijdragen. Zorgt dat niet voor problemen?

Dirk: Mijns inziens zorgt dat niet voor problemen. De regio's zijn bevoegd voor de persoonsgebonden doelgroepkorting, de federale overheid voor de structurele lastenverlaging. Op het eerste zicht een duidelijke taakverdeling.

Hoewel... De federale overheid heeft wel degelijk nog een instrument in handen om een doelgroepenbeleid te voeren: de lagelooncomponent in de structurele lastenverlaging. Dit is nog een belangrijk instrument om de tewerkstelling van laaggeschoolden te stimuleren. Op zich is dit niet problematisch, integendeel.

Waar we wél rekening mee moeten houden, is dat de hervorming in de tax shift de speelruimte voor regionale overheden sterk beperkt. Federale maatregelen zoals de geplande verlaging van het faciaal tarief en ingrepen in de structurele lastenverlaging (vb. via een versterking van de lagelooncomponent) beperkt de ruimte van de regio's om nog een efficiënt (zijnde substantieel) doelgroepenbeleid te voeren via RSZ. Aangezien een werkgever voor een werknemer niet onder 0 kan gaan, is de "aftrek" vrij beperkt, zeker bij de lage lonen. Dit is geen positief of negatief gegeven, het is gewoon een vaststelling. Voor personen met een arbeidshandicap en jonge-

ren zullen de regionale overheden nog maar weinig meerwaarde kunnen creëren.

WV: Op 18/12/2015 werd het ontwerpdecreet goedgekeurd door de Vlaamse Rege-

ring en werd het naar het Vlaams parlement gestuurd ter bespreking. Wat is de stand van zaken vandaag?

Dirk: Op 24 februari 2016 werd het ontwerpdecreet in plenaire vergadering goedgekeurd. Normaal wordt dit dan opnieuw bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse regering en verschijnt het in het Staatsblad. Op 25 maart 2016 keurde de Vlaamse Regering het uitvoeringsbesluit hierrond principieel goed. Dit uitvoeringsbesluit moet nu de normale weg volgen (adviezen van SERV en Raad van State, definitieve goedkeuring en publicatie). De operatoren (zijnde RSZ, maar zeker ook de sociale secretariaten) moeten zich nog kunnen voorbereiden. De streefdatum voor inwerkingtreding is vooralsnog 1 juli 2016, maar dat lijkt mij een optimistische schatting, gegeven alle losse eindjes die nog moeten aan elkaar geknoopt worden.

WV: Wat gaat deze hervorming concreet inhouden (voor onze sector)?

Dirk: Ik lijst het even voor jullie op:

- SINE: die vormt geen voorwerp van dit decreet, hier loopt een apart hervormingstraject.
 - De RSZ-korting GESCO valt weg op het ogenblik dat een GESCO wordt geregulariseerd. Hier komt een regulariseringstraject via de bevoegde minister.
 - Doelgroepenkorting voor jongeren: Het principieel goedgekeurde uitvoeringsbesluit van 25 maart geeft de volgende contouren:
 - Jongeren jonger dan 25 jaar, alsook de jongeren die werken in het stelsel van leren en werken
 - In het eerste jaar mag het bruto maandloon niet meer dan 2.500 euro bedragen (inclusief premies en dergelijke) en in het tweede jaar niet meer dan 2.700 euro per maand.
 - Men mag maximaal een diploma middelbaar onderwijs hebben.
 - Voor laaggeschoolden wordt gedurende 2 jaar een korting van 1.150 euro per kwartaal voorzien.
 - Voor middengeschoolden wordt gedurende 2 jaar een korting van 1.000 euro per kwartaal voorzien.
 - Voor leerlingen in het kader van duaal leren wordt tijdens de periode van de opleiding als leerling een korting van 1.000 euro per kwartaal voorzien.
- De instroom in de huidige maatregelen (activa start, RSZ-vermindering voor jonge werknemers) wordt stop-

gezet, zodra de nieuwe regelgeving van start gegaan is. Deze modaliteiten van de doelgroepenkorting jongeren sporen niet met het resultaat van het overleg tussen het kabinet en de sociale partners.

- VOP-regeling blijft zoals ze vandaag is. De instroom in de huidige maatregel activa handicap wordt stopgezet, zodra de nieuwe regelgeving loopt. Als werkgever mag je kiezen welke maatregel je gebruikt, wanneer je een jongere met een handicap in dienst neemt.
- De Vlaamse tewerkstellingspremie 50+ wordt afgeschaft en ingekanteld in de RSZ-korting 55+, waarvoor

de meeste social profitondernemingen niet in aanmerking komen. De bedragen liggen globaal genomen lager en er wordt een onderscheid gemaakt in hoogte van de RSZ-korting tussen zittende 55-plussers en werkzoekenden die worden aangeworven. Het principeel goedgekeurde BVR schuift de volgende bedragen naar voren: Voor zittende werknemers tussen 55-59 jaar wordt een korting van 600 euro per kwartaal voorzien, vanaf 60 jaar wordt dit 1.150 euro per kwartaal. Bij de aanwerving van een 55-59-jarige ligt de korting op 1.150 euro per kwartaal gedurende twee

jaar en bij aanwerving vanaf 60 jaar op 1.500 euro per kwartaal gedurende twee jaar.

- De instroom via maatregelen RSZ activa, activering leefloon en werkloosheidsuitkering wordt afgeschaft vanaf 1/1/2017. Hier zijn momenteel gesprekken bezig om toch een aanwervingsstimulus voor langdurig werklozen te voorzien, maar dat ligt politiek niet zo makkelijk.
- De instroom via RSZ-korting herstructureringen wordt afgeschaft vanaf 1/1/2017.
- De RSZ-korting voor mentoren blijft vooralsnog behouden.

Kortingen en voordelen die werden toegekend onder de huidige regelgeving, blijven lopen tot uiterlijk 31/12/2018.

WV: Welke knelpunten ziet Verso vandaag nog voor haar leden?

Dirk: Wij zien drie knelpunten:

- De mentorenkorting: het is goed dat dit wordt verruimd in het kader van duaal leren, maar de huidige voorwaarden moeten eveneens worden meegenomen. Daar is goed werk in geïnvesteerd.
- Het ontbreken van stimulansen om langdurig werklozen aan te werven. Dat moet geremedieerd worden.
- De ongelijk behandeling wat betreft de RSZ-korting voor 55-plussers

WV: Inderdaad, de maatregelen voor 55-plussers (onder andere de RSZ-vermindering en premie) zijn niet geldig voor werknemers van maatwerkbedrijven. Wat is de motivatie hierachter en hoe ziet Verso dit?

Dirk: Eén van de argumenten voor de regionalisering van het doelgroepenbeleid, was de afstemming van de maatregelen op de noden van de regio in kwestie. Brussel en Wallonië hadden veel jongerenwerkloosheid, in Vlaanderen was de tewerkstelling van 55-plussers problematisch. Groot is dan ook onze verbazing dat minister Muyters het Belgische toepassingsgebied van de maatregelen voor 55-plussers gewoon overgenomen heeft. Ook in het nieuwe Vlaamse decreet komen enkel werkgevers die onder categorie 1 van de federale structurele lastenverlaging vallen in aanmerking. Heel concreet betekent dit dat de meeste social profit sectoren niet van deze maatregel kunnen genieten, maar ook dat binnen maatwerk de voormalige sociale werkplaatsen *wel* en de voormalige beschutte werkplaatsen *niet* van deze maatregel kunnen genieten. Heel merkwaardig is dat. Waarom kan een rusthuis dat een informaticus van 56 jaar in dienst neemt geen rsz-korting krijgen, terwijl de Delhaize die in dezelfde stad ligt wél deze loonkostsubsidie krijgt voor het aanwerven van dezelfde man?

De overheid motiveert dit door te verwijzen naar het verleden ("het was toen zo, we behouden dit") en naar de Sociale Maribel (die al een voordeel zou opleveren bij het aanwerven van oudere werknemers). Maar de Sociale Maribel is in wezen het equivalent van het forfaitaire deel van de structurele lastenverlaging. Voor veel social profit ondernemingen is de globale RSZ-korting zelfs iets minder gunstig dan voor profit ondernemingen. Die redenering klopt dus niet. De redenen zijn volgens ons dan ook budgettair. Door de maatregel ook van toepassing te maken in de social profit, zou de kostprijs met 52 miljoen euro stijgen tegen 2020.

Verso heeft steeds begrip gehad voor deze budgettaire impact. Reeds vorig jaar in februari hebben we de minister een overgangsvorstel gedaan, dat bestond uit 3 elementen:

1. Gelijkschakeling van beschutte en sociale werkplaatsen
2. Aanwervingspremie ook laten gelden voor werkgevers in de social profit
3. Cohortegwijze (geleidelijke) toekenning van de premie voor zittende werknemers

De kostprijs van dit voorstel bedroeg slechts een fractie van die 52 miljoen, maar we hebben hier nooit reactie op gekregen.

Voorlopig is dit dossier hangend. De doelgroepenkorting voor oudere werknemers ligt voor bij de Europese Commissie, die moet beslissen of de staatssteun al dan niet geoorloofd is. Zolang hier geen antwoord op komt, kan de maatregel niet van kracht worden.

WV: Groep Maatwerk heeft er altijd voor gepleit dat de VOP-premie (voor personen met een arbeidshandicap) ook opengesteld wordt voor doelgroepwerknemers van maatwerkbedrijven (en niet enkel voor nieuwe niet-doelgroepwerknemers en voor personen die doorstromen naar het reguliere circuit). Wat is de stand van zaken daarrond?

Dirk: De verruiming van de doelgroep naar psychosociale problematieken (zoals gedefinieerd in het maatwerkdecreet) in functie van de doorstroom van sociale naar reguliere economie, werd niet als zodanig weerhouden in het decreet. Maar volgens onze laatste info zijn hiervoor middelen vrijgemaakt en zal dit worden gerealiseerd via een BVR.

WV: Integratie op de arbeidsmarkt staat gelijk aan maatschappelijke integratie. Ook vanuit de sector van de voormalige beschutte werkplaatsen willen we een tewerkstellingsaanbod naar vluchtelingen doen.

We zijn er immers van overtuigd dat ook deze werkzoekenden, mits de juiste begeleiding/vorming/takenpakket, aan een betaalde job kunnen geholpen worden. Zijn daarvoor binnen het huidige Vlaamse beleidskader al instrumenten beschikbaar?

Dirk: Veel werkgevers geven het signaal dat ze aan de slag willen gaan met vluchtelingen, omdat inburgering en werk natuurlijk dichtbij elkaar liggen. Er is ook budget vrijgemaakt om bij de VDAB mensen te voorzien die zich specifiek met de toeleiding van vluchtelingen gaan bezig houden. Maar voorlopig loopt dit niet echt. Het profiel van de vluchtelingen is niet steeds duidelijk en de weg naar de VDAB wordt vooralsnog niet gevonden. De wil is er, de middelen zijn er, maar de processen lopen nog niet naar behoren.

WV: In de Vlaamse Intersectorale Akkoorden leggen de werkgevers- en werknemersorganisaties samen met de Vlaamse overheid afspraken vast om de arbeidsvoorwaarden en de kwaliteit van de arbeid te verbeteren (binnen onze sector gaat het bijvoorbeeld om de eindejaarspremie, VAP-dagen, ...). Deze afspraken worden financieel gesteund door de Vlaamse overheid. Hoe staat het met het VIA 5?

Dirk: Voorlopig blijft het van overheidswege stil daaromtrent. Wij houden de vinger aan de pols en houden jullie op de hoogte daaromtrent.

WV: Waarvan akte! Dank voor het gesprek!

